

Veelgestelde Vragen

Nieuw model voor psychologische zorg in de eerste lijn

(versie 11/01/2022)

Klik op de vraag om naar het antwoord te gaan.

1. Wat is het aanbod van psychologische sessies vanaf 1 september 2021? 2
2. Kan ik dankzij de nieuwe conventie genieten van terugbetaling voor mijn sessies bij alle psychologen of orthopedagogen? 2
3. Wat is een geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog?..... 2
4. Als mijn psycholoog/orthopedagoog niet geconventioneerd is, heb ik recht op de tegemoetkoming vanuit de ziekteverzekering? 3
5. Ik heb al enkele sessies gevolgd bij een klinisch psycholoog/orthopedagoog, worden deze vergoed via de ziekteverzekering? 3
6. Voor wie is dit psychologisch zorgaanbod bedoeld? 3
7. Wat is het verschil tussen de 2 functies van psychische zorg? 4
8. Zijn de sessies individueel of in groep? 4
9. Hoe verlopen de groepsinterventies? Hoe zit het met de individuele sessies?..... 5
10. Op hoeveel sessies heb ik recht? 6
11. Moet psychologische zorg worden voorgeschreven door een arts? 7
12. Wat is het doel van de informatie-uitwisseling tussen professionals? 7
13. Kan ik deelnemen aan het opmaken van het functioneel bilan?..... 7
14. Kan ik de informatie-uitwisseling over mij weigeren? 8
15. Wat als ik geen behandelend arts heb? 8
16. Is de vergoeding van het nieuwe aanbod een aanvulling op andere psychologische diensten? 8
17. Hoeveel bedraagt mijn persoonlijk aandeel in de kost van een sessie bij een geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog?..... 8
18. Waar kan ik een geconventioneerde psycholoog/orthopedagoog vinden? 9
19. Waarom kan niet iedereen voor 11 euro naar de psycholoog/orthopedagoog gaan? 9
20. Kan ik een klinisch psycholoog/ orthopedagoog kiezen van een ander netwerk dan het netwerk van waar ik woonachtig ben? 9
21. Wat is een netwerk geestelijke gezondheidszorg? 9

1. Wat is het aanbod van psychologische sessies vanaf 1 september 2021?

Vanaf 1 september 2021 wordt het aanbod van eerstelijnspsychologische zorg voor het hele land gefaseerd en op gecoördineerde wijze uitgerold. Een belangrijke financiering van het RIZIV (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) zal worden verstrekt via 32 lokale netwerken van geestelijke gezondheidszorg, die elk hun eigen werkgebied, en samen heel België, dekken. Daartoe hebben deze netwerken met het RIZIV een overeenkomst ondertekend. Deze overeenkomst is opgemaakt in samenspraak met de volledige sector van de geestelijke gezondheidszorg en met de deelstaten.

Deze overeenkomst heeft betrekking op de psychologische zorg voor kinderen/adolescenten en volwassenen/ouderen, of het nu gaat over eerstelijnszorg om het psychisch welzijn te herwinnen of te behouden, of over meer gespecialiseerde zorg wegens een onderliggend psychologisch probleem. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de kwetsbare doelgroepen die, vooral mentaal, het zwaarst getroffen zijn door de COVID-19-pandemie, alsook aan mensen die te laat de gepaste zorg krijgen.

Personen die een beroep doen op psychologische zorg worden in de volgende vragen omschreven als "gebruikers".

2. Kan ik dankzij de nieuwe conventie genieten van terugbetaling voor mijn sessies bij alle psychologen of orthopedagogen?

Neen, alleen de psychologische zorg door klinisch psychologen en klinisch orthopedagogen die een overeenkomst hebben ondertekend met een netwerk geestelijke gezondheid en zich daarbij engageren voor het uitvoeren van de principes die tussen het netwerk en het Riziv zijn afgesproken, komt in aanmerking voor terugbetaling.. Dit betekent dat u, om van deze tegemoetkoming gebruik te kunnen maken, moet nagaan of de psycholoog/orthopedagoog die u kiest, geconventioneerd is. De gemakkelijkste manier om dit na te gaan is om het hem/haar rechtstreeks telefonisch te vragen wanneer u contact opneemt. Bovendien zullen de psychologen en orthopedagogen progressief worden vermeld op de website van elk netwerk voor geestelijke gezondheidszorg.

3. Wat is een geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog?

Een klinisch psycholoog/orthopedagoog is geconventioneerd van zodra hij/zij een overeenkomst heeft ondertekend met een netwerk voor geestelijke gezondheidszorg. Elke psycholoog/orthopedagoog is vrij om deze te ondertekenen. Door de overeenkomst te ondertekenen, verbindt zij/hij zich ertoe passende en kwaliteitsvolle zorg te verlenen op basis van de interventies die in de overeenkomst zijn voorzien, samen te werken met andere zorg- en hulpverleners, deel te nemen aan opleidingen en supervisie, de gebruiker te verwijzen naar het

aanbod dat beantwoordt aan zijn/haar behoeften,... en daarbij de beschikbare middelen efficiënt in te zetten.

Als uw psycholoog/orthopedagoog de conventie heeft ondertekend dan heeft u recht op terugbetaling van de zorg die in de overeenkomst is voorzien (zie ook vraag 10).

In het kader van de overeenkomst kan het gaan om een eerstelijns klinisch psycholoog/orthopedagoog of een gespecialiseerde klinisch psycholoog/orthopedagoog zijn, of beide.

4. Als mijn psycholoog/orthopedagoog niet geconventioneerd is, heb ik recht op de tegemoetkoming vanuit de ziekteverzekering?

Als uw klinisch psycholoog/orthopedagoog niet geconventioneerd is, wat betekent dat hij/zij de overeenkomst met het netwerk geestelijke gezondheid niet heeft ondertekend, kunt u van de tegemoetkoming vanuit de ziekteverzekering niet genieten.

Kiest u voor een niet geconventioneerde psycholoog/orthopedagoog, dan is het belangrijk dat u vraagt welke kosten u zal moeten dragen.

5. Ik heb al enkele sessies gevolgd bij een klinisch psycholoog/orthopedagoog, worden deze vergoed via de ziekteverzekering?

Enkel de psychologische zorg die is uitgevoerd door een klinisch psycholoog/orthopedagoog die geconventioneerd is, wat betekent dat hij/zij een overeenkomst heeft gesloten met het netwerk geestelijke gezondheid, komt in aanmerking voor vergoeding via de ziekteverzekering.

6. Voor wie is dit psychologisch zorgaanbod bedoeld?

Deze psychologische zorg is bedoeld voor gebruikers (zonder leeftijdsgrens) die:

- Nood hebben aan een versterking van de mentale weerstand en geen problemen ervaren in het dagelijks functioneren en waarvoor een paar sessies met een professional voldoende zouden zijn om het evenwicht en het mentale welzijn te herwinnen of te onderhouden. Voor deze gebruikers is de eerstelijns psychologische functie het meest geschikt.
- Meer problemen ondervinden in het dagelijks functioneren en intensievere of duurzamere zorg nodig hebben. Voor deze gebruikers is de gespecialiseerde psychologische functie meer geschikt.

7. Wat is het verschil tussen de 2 functies van psychische zorg?

De functie **eerstelijnspsychologische zorg** is gericht op mensen die psychisch kwetsbaar zijn (of dreigen te worden). Zij zijn bekwaam en kunnen moeilijkheden alleen of met hun omgeving aan, maar hebben een "helpende hand"/een steun van een professional nodig.

De interventies van de klinisch psycholoog/orthopedagoog zijn gericht op het versterken van de capaciteit om zichzelf te verhelpen of steun te bieden aan de mensen om zich heen, maar ook op het verduidelijken van de hulpvraag of klacht of op de verergering ervan te voorkomen.

Binnen deze functie zijn de interventies van geringe intensiteit, d.w.z. een beperkt aantal sessies kan voldoende zijn om de gebruiker te helpen zijn evenwicht en zijn algemeen psychologisch welzijn terug te vinden.

Als de indicatie voor deze zorg niet is aangepast (of niet volstaat) aan de vraag van de gebruiker, zal de professional de gebruiker doorverwijzen naar andere professionals of ondersteunings- en zorgstructuren.

De gebruiker kan rechtstreeks toegang krijgen tot dit aanbod door contact op te nemen met een klinisch psycholoog/orthopedagoog die geconventioneerd is. Om de afstemming van de zorg te verbeteren kan de professional, met instemming van de gebruiker en in zijn belang, contact opnemen met de arts die houder is van het Globaal medisch dossier (GMD).

De tweede functie is deze van de **gespecialiseerde psychologische zorg**. De interventies van de klinisch psycholoog/orthopedagoog zijn gericht op de behandeling van problemen of stoornissen die een belangrijke impact hebben op het functioneren. De interventies zijn van middellange duur of gemiddelde intensiteit, d.w.z. de intensiteit van de door de gebruiker geuite klacht vereist meer gespecialiseerde zorg of een groter aantal sessies.

Deze zorg is echter niet geschikt voor dringende problematieken (d.w.z. wanneer er een onmiddellijk gevaar bestaat voor de lichamelijke integriteit van de gebruiker) of voor complexe niet gestabiliseerde problemen.

Deze functie is toegankelijk na aanmelding bij het gespecialiseerd netwerk GGZ o.b.v. een functioneel bilan, bij voorkeur ingevuld met toestemming van de zorggebruiker, met informatie van een behandelende arts (huisarts of een andere arts met een therapeutische relatie).

8. Zijn de sessies individueel of in groep?

De twee types zijn mogelijk.

Afhankelijk van de behoeften van de gebruiker, kunnen zowel individuele als **groepsinterventies** aangeboden worden.

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat groepsinterventies even effectief zijn als individuele sessies en dat ze bijzonder geschikt of nuttig kunnen zijn voor bepaalde problematieken. In het bijzonder faciliteert de groepsvorm het aanleren van bepaalde vaardigheden (zoals ontspanning, assertiviteit, stressbeheersing,...).

Zij bieden de deelnemers ook de mogelijkheid om elkaar te steunen of te herkennen (=normaliseren) in de uitwisselingen - het is voorzien dat ook beroep kan worden gedaan op ervaringsdeskundigen (personen die in het verleden een problematiek hebben meegemaakt en vandaar uit getuigen).

Een groepsinterventie kan worden voorafgegaan door een individuele sessie om na te gaan of er een goede indicatie is. Groepsinterventies kunnen ook gevolgd worden door een individuele sessie om na te gaan of er aan de behoeften van de gebruiker wordt voldaan.

De persoonlijke tussenkomst van de gebruiker voor elke groepsinterventie is 2,5€. De tegemoetkoming vanuit de ziekteverzekering bedraagt gemiddeld 45 euro per gebruiker.

De sessies kunnen ook **individueel** zijn, dus tussen de psycholoog/orthopedagoog en de gebruiker. Bij individuele sessies met kinderen en jongeren is het mogelijk dat een sessie alleen doorgaat met de ouders, de voogd of een familielid.

Het eerste gesprek voor verduidelijking van de vraag van de gebruiker met een klinisch psycholoog/orthopedagoog is gratis in het kader van de eerstelijnsfunctie. Het tarief dat de klinisch psycholoog/orthopedagoog kan aanrekenen bedraagt 75 euro per individuele sessie. Voor de andere individuele sessies bedraagt de persoonlijke tussenkomst voor de gebruiker € 11 of € 4 als de gebruiker geniet van een verhoogde tegemoetkoming.

De psycholoog /orthopedagoog bespreekt met de gebruiker wat de meest aangewezen aanpak is en maakt hierover vervolgens afspraken.

In geen enkel geval kan er tegelijkertijd gekozen worden voor groepssessies en individuele sessies (met uitzondering van een individuele sessie aan het begin en aan het einde van een serie van groepssessies).

9. Hoe verlopen de groepsinterventies? Hoe zit het met de individuele sessies?

Groepsinterventies worden uitgevoerd in sessies van 120 minuten, waarvan ten minste 90 minuten besteed worden aan direct contact met de deelnemers. Een groepsinterventie kan worden voorafgegaan door een individuele sessie waarin de klinisch psycholoog/orthopedagoog onderzoekt of een groepsinterventie geschikt is voor de gebruiker. Groepsinterventies bestaan uit minimaal 4 tot maximaal 15 deelnemers.

De psycholoog/orthopedagoog zal erop toezien een veilig en respectvol klimaat te creëren, zodat de deelnemers vrij kunnen interveniëren. De samenstelling van een groep zal rekening houden met de leeftijd van de deelnemers, de taal, de gemeenschappelijke interesse in een onderwerp of problematiek, ... De interventies zullen plaatsvinden op een plaats vlot toegankelijk en aangepast aan de deelnemers.

De groepsinterventies worden geleid door ten minste één geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog. Hij kan vergezeld worden door een andere psycholoog/orthopedagoog, een arts, een andere zorg- of hulpverlener of een ervaringsdeskundige.

Individuele sessies duren 60 minuten (waarvan ten minste 45 minuten met de gebruiker). De klinisch psycholoog/orthopedagoog en de gebruiker zijn fysiek aanwezig op een plaats die vlot toegankelijk is en aangepast aan de situatie van de gebruiker.

De plaats wordt heel breed gedefinieerd. Dit kan het kabinet zijn van de professional of een vaak bezochte plaats van de persoon (bijvoorbeeld op school, op het werk, in jeugdhuizen, medische centra, enz. en dit kan ook in de woning van de gebruiker als de persoon zich niet kan verplaatsen). Bij individuele sessies met kinderen en adolescenten is het mogelijk dat een sessie alleen plaatsvindt met de ouders, voogd of met een familielid.

Indien nodig kunnen de sessies ook op afstand worden gehouden door middel van videoconsultatie met uitzondering van de eerste sessie. De psycholoog/orthopedagoog zal zich ervan verzekeren dat de gebruiker in staat is deze zorg op afstand te ontvangen en gebruik kan maken van beveiligde communicatiemiddelen.

10. Op hoeveel sessies heb ik recht?

- **Voor de functie eerstelijnspsychologische zorg :**
 1. Personen vanaf 15 jaar hebben recht op maximaal 8 individuele sessies of 5 groepsinterventies per periode van 12 maanden.
 2. Personen tot maximaal 23 jaar hebben recht op maximaal 10 individuele sessies of 8 groepsinterventies per periode van 12 maanden.
- **Voor de functie gespecialiseerde psychologische zorg :**
 1. Personen vanaf 15 jaar hebben recht op gemiddeld 8 en maximaal 20 individuele sessies of 12 groepsinterventies.
 2. Personen tot maximaal 23 jaar hebben recht op maximaal 20 individuele sessies of 15 groepsinterventies.

Deze leeftijdscategorieën overlappen elkaar om een **aangepast aanbod te garanderen aan personen van 15 tot en met 23 jaar**, die naargelang hun behoeften hun zorgnetwerk (kinderen/jongeren of volwassenen) kunnen kiezen. Het kan echter niet worden gecumuleerd.

Er is geen leeftijdsgrens of geen categorie van problemen (gediagnosticeerd door een arts) om van dit psychologische zorgaanbod te kunnen genieten.

11. Moet psychologische zorg worden voorgeschreven door een arts?

Er is geen voorschrift van uw arts nodig om toegang te krijgen tot de functie eerstelijnspsychologische zorg. U kunt rechtstreeks een eerstelijnspsycholoog/orthopedagoog raadplegen. De eerste sessie is gratis.

Anderzijds, om toegang te krijgen tot de functie gespecialiseerde psychologische zorg - voor ernstigere klachten die meer sessies vereisen – wordt het functioneel bilan, opgesteld tijdens de eerste sessie door uw psycholoog/orthopedagoog en uzelf, en met uw toestemming aangevuld door een arts (huisarts, (pedo)psychiater of een ander soort arts).

12. Wat is het doel van de informatie-uitwisseling tussen professionals?

De informatie-uitwisseling tussen professionals heeft als doel om via samenwerking en afstemming tussen de partners, kwalitatief betere en meer aangepaste zorg te realiseren. Aangezien geestelijke gezondheid net zo belangrijk is als fysieke gezondheid voor welzijn en omdat ze elkaar beïnvloeden, is het belangrijk dat professionals over alle nuttige en noodzakelijke informatie beschikken om de situatie van de gebruiker volledig te begrijpen, en indien nodig andere actoren binnen zorg en welzijn te betrekken.

De verstrekte informatie moet altijd rekening houden met het belang van de gebruiker, en beperkt blijven tot wat noodzakelijk is.

Met het oog op de aanmelding voor gespecialiseerde psychologische zorg, wordt het functioneel bilan, opgesteld door de psycholoog/orthopedagoog, aangevuld door een behandelende arts (bijv. huisarts, kinderpsychiater, geriater) zodat onderliggende problemen en eerdere behandelingen ook worden meegenomen; dit op voorwaarde dat de gebruiker toestemming heeft gegeven om contact op te nemen met de arts, dit alles in overeenstemming met de wet op de rechten van de patiënt.

13. Kan ik deelnemen aan het opmaken van het functioneel bilan?

Ja, het functioneel bilan wordt samen met de gebruiker (of diens wettelijke vertegenwoordiger) in begrijpelijke taal opgemaakt. De belangrijkste taak van het functioneel bilan is dan ook om de gebruiker te helpen bij het stellen van zijn/haar (hulp)vragen en doelen en hem/haar de kans te geven om bij te dragen tot de totstandkoming van het behandelplan.

14. Kan ik de informatie-uitwisseling over mij weigeren?

De gebruiker (of zijn wettelijke vertegenwoordiger) kan weigeren dat informatie wordt uitgewisseld met andere zorgverleners of dat zijn behandelend arts niet betrokken wordt bij de opmaak van het bilan. Als deze weigering schriftelijk gebeurt, voegt de psycholoog/orthopedagoog dit document toe aan het dossier van de gebruiker. Enkel onder die voorwaarde brengt deze weigering de terugbetaling van de sessies niet in het gedrang.

15. Wat als ik geen behandelend arts heb?

Indien de gebruiker geen behandelend arts heeft, noteert de klinisch psycholoog/orthopedagoog dit in het patiëntendossier, zodat de terugbetaling van de sessies kan plaatsvinden. Van de psycholoog/orthopedagoog wordt dan wel verwacht dat hij de gebruiker zal toeleiden naar een arts/.

16. Is de vergoeding van het nieuwe aanbod een aanvulling op andere psychologische diensten?

De tegemoetkoming vanuit de ziekteverzekering is complementair aan de verschillende soorten terugbetalingen of bestaande aanbiedingen (bijvoorbeeld: psychiaters, de centra geestelijke gezondheidszorg, gezinsplanning, OCMW, enz.).

Mogelijks beschikt u over een aanvullende verzekering : dan is het nuttig om met uw verzekeraar/ziekenfonds contact op te nemen om na te gaan voor welke vergoedingen u in aanmerking komt.

17. Hoeveel bedraagt mijn persoonlijk aandeel in de kost van een sessie bij een geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog?

De terugbetaling van deze zorg gebeurt via het derdebetalersysteem. U betaalt bij de geconventioneerde klinische psycholoog/orthopedagoog alleen uw persoonlijk aandeel.

De individuele sessie met uw geconventioneerde klinisch psycholoog/orthopedagoog bedraagt dus 11 euro - of 4 euro voor wie recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming, met uitzondering van de eerste individuele sessie in de functie eerstelijnspsychologische zorg die gratis is. Voor een groepsinterventie betaalt u 2,50 euro per sessie.

Deze bedragen worden rechtstreeks aan de klinisch psycholoog/orthopedagoog betaald. U zal een ontvangstbewijs ontvangen. Er worden u geen extra kosten aangerekend. Dit persoonlijk aandeel wordt opgenomen in de maximumfactuur in het kader van de ziekteverzekering.

18. Waar kan ik een geconventioneerde psycholoog/orthopedagoog vinden?

Een lijst van de netwerken met hun desbetreffende website kan u raadplegen via de [website van het RIZIV](#). Via de website van uw netwerk zal u vervolgens een lijst van geconventioneerde psychologen en orthopedagogen kunnen raadplegen.

19. Waarom kan niet iedereen voor 11 euro naar de psycholoog/orthopedagoog gaan?

Het budget dat binnen de ziekteverzekering werd voorzien laat niet toe om alle psychologische zorg in alle praktijken van klinisch psychologen en orthopedagogen te financieren. Vanuit de public health visie is dat immers ook niet vanzelfsprekend, we financieren zorg immers in functie van de noden van de bevolking, niet in functie van het bestaande aanbod.

Het is niet de bedoeling om het hele aanbod op het gebied van psychologische zorg dat vandaag bestaat te financieren en dus elke individuele sessie bij elke psycholoog terug te betalen. Het is wel de bedoeling kwalitatief en goed georganiseerde psychologische zorg in de eerste lijn tot stand te brengen in samenwerking met de partners zoals huisartsen, centra algemeen welzijn, onderwijs, ... Het gaat immers om meer dan louter een terugbetaling van sessies bij de psycholoog. Het gaat over een nieuwe organisatiemodel waarbij naast individuele sessies ook groepsessies worden aangeboden en er ingezet wordt op het sneller detecteren van problemen en ondersteunen van de veerkracht. Niet louter op ziekte dus maar wel vanuit de essentiële gedachte dat een psychisch onwelzijn in relatie staat met andere problemen in ons leven waardoor een samenwerking met andere actoren in zorg en welzijn essentieel is om goede GGZ te realiseren.

20. Kan ik een klinisch psycholoog/ orthopedagoog kiezen van een ander netwerk dan het netwerk van waar ik woonachtig ben?

Ja, u bent geheel vrij om een erkend klinisch psycholoog/orthopedagoog te kiezen die het beste bij u past, in welke regio dan ook, maar uitsluitend in één netwerk (kinderen/jongeren of volwassenen).

21. Wat is een netwerk geestelijke gezondheidszorg?

Een netwerk vertegenwoordigt alle samenwerkingen tussen structuren en bestaande middelen in een afgebakende regio. Dankzij een doeltreffende samenwerking definiëren de actoren een gemeenschappelijk einddoel, een gemeenschappelijke werking en gemeenschappelijke doelstellingen om de doeltreffendheid van de opvolging van de gebruikers, een betere continuïteit van de zorg, een verbetering van het aanbod en de kwaliteit van de zorg te garanderen.

In België zijn er 32 netwerken voor geestelijke gezondheidszorg, verdeeld per doelgroep (11 netwerken voor kinderen/adolescenten en 20 netwerken voor volwassenen en een gemengd netwerk voor de Duitstalige gemeenschap). Een overzicht van de netwerken vindt u terug op de [website van het RIZIV](#).